

вати своє емоційне життя, постійно знаходяться в стані внутрішньої боротьби, що заважає їм концентруватися на роботі і чітко мислити.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження не претендує на вичерпне вирішення всіх аспектів проблеми, що розглядається. Виконана робота дозволяє побачити перспективи подальшої розробки питань щодо можливостей емоційного інтелекту для розвитку творчої особистості; щодо визначення оптимальних шляхів наступності у роботі вищої школи; щодо створення системи в закріпленні та формуванні найвищого рівня емоційного інтелекту студентів. З розробкою цих питань ми пов'язуємо подальшу дослідницьку діяльність.

Література

1. Андреева И. Н. Предпосылки развития эмоционального интеллекта. / И. Н. Андреева // Вопросы психологии, 2007. – № 5. – С. 57 – 65.
2. Бреслав Г. Психология эмоций. / Гершон Бреслав/. – М.: Смысл. Издательский центр «Академия», 2007. – С.136-137.
3. Гоулман, Д. Эмоциональный интеллект. / Денниел Гоулман/. – М.: АСТ Хранитель, 2008. – С. 10-443.
4. Goleman D. Emotional Inteligence. / Deniel Goleman/. – New York Bantam books. 1995. – 352 p.
5. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность. / Олександр Николаевич Леонтьев. – М.: Прогресс, 1983. – 365с.
6. Носенко Є. Емоційний інтелект як соціально значуща властивість особистості / Є Носенко // Психологія і суспільство. – 2004. – № 4. – С.95-110.
7. Стейн Стивен Дж. Преимущества EQ: Эмоциональный интеллект и ваши успехи / Стивен Дж. Стейн. / – Д.: Баланс Бизнес Букс, 2007. – С.12-289.

Стаття надійшла до редакції 8.11.2010 р.

УДК 378

Заредінова Е. Р.

кандидат пед. наук, доцент

РВНЗ «Кримський інженерно-педагогічний університет»

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

У статті обґрунтовується необхідність формування творчої особистості майбутнього вчителя відповідно до реалій і вимог сучасного суспільства. На основі аналізу психолого-педагогічної літератури автором визначаються педагогічні умови ефективного формування творчої особистості майбутнього вчителя в процесі навчання у вищому навчальному закладі.

Ключові слова: *творчість, творча особистість, творчість майбутнього педагога.*

В статті обґрунтовується необхідність формування творчої особистості майбутнього вчителя в контексті реалій і вимог сучасного суспільства. На основі аналізу психолого-педагогічної літератури автором визначаються педагогічні умови ефективного формування творчої особистості майбутнього вчителя в процесі навчання у вищому навчальному закладі.

Ключевые слова: *творчество, творческая личность, творчество будущего педагога.*

In the article the necessity of forming of creative personality of future teacher is grounded in accordance with realities and requirements of modern society. On the basis of analysis of psychological and pedagogical literature an author the pedagogical terms of the effective forming of creative personality of future teacher are determined in the process of teaching in higher educational establishment.

Keywords: creation, creative personality, creation of future teacher.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку українського суспільства пріоритетним стає розвиток творчого потенціалу особистості, формування здібності сприйняття та реалізації новацій, уміння вчитися. НТР ставить завдання формування творчої особистості, здатної до сприйняття новацій, яка має не тільки добру професійну підготовку, але й фундаментальну освіту та гуманітарну підготовку.

Вітчизняна система освіти переживає період радикальних змін, детермінованих глобальними перетворюючими процесами, що відбуваються в нашій країні і у всьому світі. Рух Україні до нової світової спільноти – повільний, але незворотний процес, який лежить через освіту, покликаний створити необхідні умови для формування творчої особистості, здатної масштабно мислити і конструктивно діяти в новій соціокультурній ситуації.

Дослідник проблеми педагогічної творчості С. О. Сисоєва пише, що «здатність до творчості дійсно стає умовою орієнтації людини у швидкозмінних і швидкоплинних процесах у світі, умовою не тільки адаптації до них, а й власно життєтворчості... Тому, на всіх рівнях неперервної освіти повинні створюватися умови для розвитку інтелекту і творчих якостей особистості, підготовки и до життя у відкритому суспільстві, самостійної взаємодії з динамічним світом професійної праці» [2, с. 42].

Виходячи з сучасних реалій і вимог суспільства, формування і розвиток творчої особистості вчителя є одним з важливих завдань професійно-педагогічної підготовки майбутніх викладачів у ВНЗ.

Проте, ВНЗ, зокрема університети, орієнтуються на підготовку учителя-предметника, що має лише функціональну готовність до професійної педагогічної діяльності, несе учбову інформацію і контролюючого її засвоєння, а не на підготовку фахівця, сформованого як творча особистість, яка розвивається й удосконалюється сама, а також здатна виявити і створити умови для розвитку творчих можливостей та творчій самореалізації кожного учня. Навчання в педагогічному університеті все ще зберігає свій традиційний, інформаційно-репродуктивний характер.

Таким чином, позначається реальне протиріччя між практичною необхідністю формування педагогічної творчості у майбутніх вчителів в період навчання і відсутністю орієнтації на створення умов для цього у викладачів ВНЗ.

Аналіз останніх джерел та публікацій. Проблемам педагогічної творчості у всіх її сутнісних багатообразних проявах, формування творчої особистості, підготовці вчителя до творчої діяльності знайшли своє відображення в роботах багатьох педагогів та психологів, а саме: Ш. А. Амо-

нашвілі, В. А. Семиченка, С. О. Сисоєвої, Б. М. Теплова, В. И. Андреева, А. Н. Луки, В. А. Кан-Калика, В. В. Краєвського, М. М. Поташника, О. М. Пешоти, Я. А. Пономарьова, В. В. Афанасьєва, І. В. Григор'єва, О. Н. Лукашевича, Л. С. Виготського, С. Л. Рубінштейна, А. Н. Леонтьєва, К. А. Абульханової-Славської, Є. В. Бондарєвської та ін.

Виділення невирішеної частини загальної проблеми. Разом з тим, аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить про те, що комплексно, структурно назване питання до цього часу не вирішене. Актуальною є проблема визначення оптимальних педагогічних умов, які сприяють успішному формуванню творчої особистості студентів в педагогічних ВНЗ.

Ціль даної статті полягає у тому, щоб розкрити педагогічні умови ефективного формування творчої особистості майбутнього вчителя у навчально-виховному процесі вищого навчального закладу.

Виклад основного матеріалу. У педагогічній літературі творчість розглядається в контексті саморозвитку «самотворення», завдання всього життя людини (С. І. Гессен).

На думку В. І. Андрєєва [1, с.5], педагог неодмінно має бути творчою особистістю, оскільки йому самому необхідно ставити і вирішувати творчі і дослідницькі завдання, що вимагає від нього прояву творчих і дослідницьких здібностей.

Аналіз психолого-педагогічної літератури дозволяє визначити, що творча особистість – це такий тип особистості, для якої характерна стійка, високого рівня направленість на творчість, яка виявляється в органічній єдності з високим рівнем творчих здібностей і які дозволяють їй досягти прогресивних соціальних і особистісних значущих творчих результатів в одному або декількох видах діяльності [3, с. 356].

Творчість майбутнього педагога передбачає комплексне і варіативне використання ним всій сукупності основних теоретичних знань і практичних умінь, бачення проблеми і осмислення шляхів її вирішення, розуміння вихованця, готовність встати на його позицію, здібність до педагогічної рефлексії, до критичної оцінки самого себе в різних планованих і спонтанно виникаючих педагогічних ситуаціях.

На наш погляд, формування творчої особистості майбутнього вчителя у контексті сучасного навчально-виховного процесу вищого навчально-го закладу буде ефективно при дотриманні таких умов:

- формування в студентів потреб і мотивів творчої діяльності, самовдосконалення, підвищення педагогічної майстерності, а також розуміння необхідності розвитку творчих здібностей в учнів;

- збагачення знань студентів про проблему творчості і розвитку творчих здібностей у філософії, педагогіці і психології (знання з теорії творчості);

- формування у студентів педагогічного мислення, спрямованого на аналіз, синтез, систематизацію, узагальнення, конкретизацію педагогічних явищ та процесів;

- включення у зміст вищої освіти та докладніше вивчення різних психолого-педагогічних технологій, методик, цікавих новинок, теорій, нетрадиційних методів, прийомів і форм навчання, педагогічних інновацій, методичних особливостей використання комп'ютерних, мультимедійних технологій навчання;

- знайомство і робота студентів з альтернативними програмами та підручниками на заняттях по методикам викладання предметів;

- використання активних, інтерактивних, нетрадиційних, творчих методів і прийомів навчання (ділова гра, «мозкова атака», метод проєктів, проблемні та попукові методи);

- ефективне і цілеспрямоване використання самостійної роботи студентів (творчі домашні завдання, питання і завдання для підготовки на семінарські і лабораторні заняття, реферати, творчі роботи, анотування, рецензування, курсові і так далі);

- використання можливостей позааудиторної роботи (залучення студентів до науково-пошукової, дослідницької діяльності);

- використання індивідуальних творчих завдань в період проходження студентами педагогічної практики;

- надання студентам «розумної свободи», можливості проявити свою творчість при написанні конспектів уроків та виховних заходів, тобто не обмежувати жорсткими канонами традиційного навчання;

- створення в стінах ВНЗ атмосфери творчості, співпраці, тобто такої обстановки, яка б позитивно впливала на появу нових оригінальних ідей, визнання за студентом позиції активного суб'єкта власної учбово-пізнавальної діяльності;

- формування творчої активності, самостійності молоді, що виражається в поєднанні педагогічної майстерності з ініціативою і самодіяльністю студентів, в утвердженні життєвого оптимізму і розвитку навичок позитивного мислення.

Таким чином, формування творчої особистості майбутнього вчителя у контексті сучасного навчально-виховного процесу вищого навчального закладу буде ефективно при дотриманні зазначених педагогічних умов: формування в студентів потреб і мотивів творчої діяльності, самовдосконалення, підвищення педагогічної майстерності; збагачення знань студентів про проблему творчості і розвитку творчих здібностей у філософській, психолого-педагогічній науці; формування у студентів педагогічного мислення: включення у зміст вищої освіти та докладніше вивчення різних психолого-педагогічних технологій, методик, теорій, нетрадиційних методів, прийомів і форм навчання, педагогічних інновацій, методичних особливостей використання комп'ютерних, мультимедійних технологій навчання; надання студентам «розумної свободи»; створення в стінах ВНЗ атмосфери творчості, співпраці; формування творчої активності, самостійності молоді; використання індивідуальних творчих завдань в період проходження студентами педагогічної практики; ефективно і цілеспрямоване

використання самостійної роботи студентів; використання можливостей позааудиторної роботи; знайомство і робота студентів з альтернативними програмами та підручниками на різних видах занять у ході навчального процесу у ВНЗ; використання активних, інтерактивних, нетрадиційних, творчих методів і прийомів навчання.

Література

1. Андреев В. И. Диалектика воспитания и самовоспитания творческой личности: Основы педагогики творчества / Андреев В. И. – Казань: Изд-во КГУ, 1988. – 256 с.
2. Сисоева С. О. Творчий розвиток особистості: сутність, специфіка / Сисоева С. О. / Творчість у контексті розвитку людини: Матеріали міжнародної наукової конференції: – 23.05-24.05. – Частина 2. – Київ, 2003. – 48 с.
3. Січенко І. О. Формування творчої особистості засобами природи / Січенко І. О. // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. – Зб. наук. пр. – Кам'янець-Подільський – 2007, Вип. 10. т. 1. – 584 с.

Стаття надійшла до редакції 27.10.2010 р.

УДК 378.14

Костенко Т. М.

викладач

Криворізький державний педагогічний університет

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ ЯК УМОВА РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТІВ

В статті розглядаються одна з дидактичних умов розвитку творчого потенціалу студентів на факультативних заняттях з предметів гуманітарного циклу, а саме формування високого рівня мотивації, як спонукальна сила навчальної діяльності.

Ключові слова: мотивація, мотиваційний компонент.

В статье рассматривается одно из дидактических условий развития творческого потенциала студентов на факультативных занятиях по предметам гуманитарного цикла, а именно формирование высокого уровня мотивации, как побуждающая сила учебной деятельности.

Ключевые слова: мотивация, мотивационный компонент.

In the article one of didactic terms of development is examined creative potential of students on optional employments on the articles of humanitarian cycle, namely forming high level of motivation, as propulsive force of educational activity.

Keywords: motivation, motivational component.

Постановка проблеми. Пріоритет загальнолюдських цінностей зумовив зміну суті навчального процесу в сучасній вищій школі. Зміна, про яку йдеться, зумовила б розкриття й розвиток потенційних творчих можливостей особистості, сприяючи при цьому її саморозвитку та самореалізації.

Усе це стає нині однією з умов розвитку професійних компетенцій сучасного фахівця й ставить питання про додаткове навчання, яке можливе у рамках (межах) навчальних закладів.

Накопичений найбагатший освітній і виховний досвід, спрямований на розвиток творчого потенціалу студентів і їх саморозвиток, є особливо